

uitspraak tuchtcollege

Bureau Jeugdzorg krijgt veeg uit de pan

Een gz-psycholoog behandelt op verwijzing van de kinderarts een 8-jarig meisje met ernstig eczeem. Ze schrijft in haar verslag voor de kinderarts dat het meisje stress heeft na bezoeken aan haar vader. Als het meisje onder toezicht van Bureau Jeugdzorg wordt gesteld, vraagt de gezinsvoogd de psycholoog om informatie. Zich van geen kwaad bewust stuurt de psycholoog de gezinsvoogd kopieën van haar brieven aan de kinderarts, maar dit komt haar na een klacht van vader op een waarschuwing te staan.

Het regionaal tuchtcollege is duidelijk: zonder toestemming van de ouders, voor zover deze het gezag hebben, is het niet toegestaan om informatie over een kind te verstrekken aan een derde, ook niet als dat een gezinsvoogd is. Vindt de zorgverlener de situatie zo bedreigend voor het kind dat het onontkoombaar is om de gezinsvoogd te informeren, dan mag dat zonder toestemming. Maar ook dan moeten de ouders hierover wel eerst worden ingelicht.

De psycholoog had deze regels moeten kennen, stelt het tuchtcollege. Maar het geeft ook Bureau Jeugdzorg een veeg uit de pan, omdat het de psycholoog niet voor haar fout heeft trachten te behoeden en zich niet verantwoordelijk voelt voor het verkrijgen van ouderlijke toestemming. 'De vraag is gerechtvaardigd of dit niet anders kan', schrijft het tuchtcollege. Een goede vraag, en precies de reden waarom de KNMG binnenkort samenwerkingsafspraken over informatie-uitwisseling ondertekent tussen (geestelijke) gezondheidszorg en AMK, Bureau Jeugdzorg en Raden voor de Kinderbescherming.

Hans van Santen, huisarts
Hilde van der Meer, jurist

Regionaal Tuchtcollege te Zwolle d.d. 24 mei 2012

Beslissing (...) naar aanleiding van de op 5 april 2011 (...) ingekomen klacht van A, wonende te B, klager, tegen C, gezondheidszorgpsycholoog, werkzaam te B, bijgestaan door mr. A.V. Rijneke, werkzaam bij Stichting VvAA rechtsbijstand te Utrecht, verweerster.

1. Verloop van de procedure (...)

2. De feiten

(...) Verweerster is sinds 1992 werkzaam als psycholoog, vanaf 1999 respectievelijk 2000 als gz-psycholoog en kinder- en jeugdpsycholoog. In november 2008 is zij als zodanig begonnen in het D. De dochter van klager, E, geboren (...) 2000, is van eind november 2008 tot september 2009 bij verweerster in behandeling geweest. De kinderarts F had E na multidisciplinair overleg

naar verweerster doorverwezen in verband met excessief krabben en ernstig eczeem, waarbij werd aangegeven dat er werd uitgegaan van ernstige psychosociale druk, waardoor de klachten verergerden en niet goed behandelbaar bleken. Er werd gedacht aan automutilatie. Bij schrijven van 28 januari 2009 heeft verweerster de kinderarts op de hoogte gebracht van de voortgang van de behandeling van E. Deze brief is ook aan de huisarts van E en E zelf verzonden. Deze brief bevat onder meer de volgende passages: '...werd al snel duidelijk dat E een reden had voor haar krabgedrag. Inmiddels was dit overigens al fors afgenomen (en zagen de wondjes er ook allemaal goed en gesloten/geheeld uit). Moeder gaf aan dat zij inmiddels een paar weken bij vader was weggegaan vanwege zijn agressiviteit en slaan. (...) E zelf gaf aan zichzelf te krabben uit angst voor en stress door de agressiviteit van haar vader. (...) Er was een

duidelijk verschil zichtbaar wanneer E naar vader was geweest (had letterlijk veel meer open wondjes) of wanneer ze net weer een periode niet bij hem was geweest. (...) Door de bezoeken aan vader lijkt er wel steeds weer sprake van een terugval (zowel lichamelijk als emotioneel).' Over de afsluiting van de behandeling in september 2009 heeft verweerster de kinderarts bij schrijven van 7 september 2009 in hoofdlijnen hetzelfde geschreven en hierbij als haar advies gegeven: 'Het is voor E belangrijk om een zo normaal mogelijk leven te kunnen leiden. Stress speelt een grote rol in haar lichamelijke (eczeem)klachten. De rol van vader is hierbij van grote invloed gebleken en dus een blijvend punt van aandacht. Mocht E toch toenemende emotionele klachten ontwikkelen, is het raadzaam om de behandeling weer op te pakken.' Ook deze brief is aan de huisarts en E zelf gezonden.

In mei 2009 is E onder toezicht gesteld en is een gezinsvoogd aangesteld. Deze gezinsvoogd heeft in juni 2009 aan verweerster het verzoek gedaan om informatie over de behandeling te verstrekken. Hierbij werd aangegeven dat deze informatie nodig was om de voortgang van de behandeling van E te kunnen volgen en te kunnen waarborgen. Hierop heeft verweerster de gezinsvoogd in juli 2009 en in september 2009 een kopie van de aan de kinderarts gerichte brieven van respectievelijk 28 januari 2009 en 7 september 2009 toegestuurd. Klager heeft daarover begin december 2009 schriftelijk opheldering gevraagd bij verweerster. Verweerster heeft klager begin januari 2010 geantwoord en uitleg gegeven. In reactie hierop heeft klager verweerster gevraagd 'de eerder afgegeven verklaringen' in te trekken, onder dreiging van juridische maatregelen. Op 29 januari 2010 heeft klager via het klachtenformulier van het D een klacht tegen verweerster ingediend over het verstrekken van informatie aan de gezinsvoogd. Naar aanleiding hiervan heeft verweerster op 18 februari 2010 een gesprek met

klager gehad, onder leiding van de klachtenfunctionaris van het D. Drie dagen daarvoor had verweerster de gezinsvoogd schriftelijk verzocht de door haar verstrekte informatie terug te sturen, kopieën te vernietigen en de informatie niet te gebruiken. De originele behandelbrieven heeft de gezinsvoogd vervolgens teruggestuurd, waarop verweerster op 25 maart 2010 nog het verzoek heeft gedaan de verstrekte informatie niet opnieuw te gebruiken.

Klager is hiervan op de hoogte gebracht. Bij schrijven van 12 april 2010 heeft klager de klachtenfunctionaris van het ziekenhuis verzocht om een brief waarin onder meer opgenomen diende te zijn dat 'stress en eczeem van mijn dochter niet tot stand is gekomen en is verergerd door omgang met mij als vader' en dat 'het opgemaakte rapport welke u aan mijn gezinsvoogd hebt gestuurd subjectief was en vooral buiten de regels was'. Verweerster heeft zich over dit verzoek juridisch laten informeren en klager in een telefonisch gesprek op 16 april 2010 uitgelegd niet aan zijn verzoek te kunnen voldoen. Op 6 oktober 2010 heeft de klachtencommissie van het D een tegen verweerster gerichte klacht ontvangen. Bij beslissing van 1 maart 2011 heeft de klachtencommissie de klacht ter zake van schending van de geheimhoudingsplicht en onvoldoende onderbouwing van het gelegde verband tussen de eczeemklachten van E en de omgang met haar vader gegrond verklaard.

3. Het standpunt van klager en de klacht

Klager verwijt verweerster:

- dat zij smadelijk en lasterlijk een link heeft gelegd tussen de bij hem bestaande ziekte eczeem en die ziekte bij zijn dochter, hetgeen heeft geleid tot de ondertoezichtstelling van de kinderen van klager in mei 2009, de beëindiging van de omgang tussen klager en zijn kinderen in september 2009 en verlenging van de ondertoezichtstelling in april 2010;
- medische informatie over E aan

derden heeft verschaft zonder toestemming van klager en de moeder van E;

- dat zij na confrontatie van klager heeft geprobeerd onder de klacht uit te komen en klager nog een lesje te leren;
- dat zij heeft gefraudeerd met overheidsgeld dan wel dat zij anderen in de gelegenheid heeft gesteld om te kunnen frauderen met overheidsgeld omdat zij door haar optreden op onrechtmatige wijze heeft bewerkstelligd dat BJZ wegens OTS/UHP overheidssubsidie verkrijgt.

4. Het standpunt van verweerster

Verweerster voert – zakelijk weergegeven – aan dat zij uitsluitend kopieën van de aan de kinderarts gerichte brieven van 28 januari 2009 en 7 september 2009 aan de gezinsvoogd heeft toegestuurd en dat zij telefonisch geen andere informatie aan de gezinsvoogd heeft verstrekt dan in de brieven staat vermeld. Daarbuiten heeft zij geen verklaringen afgelegd. Ter zake van de inhoud van voormelde brieven valt verweerster naar haar mening geen tuchtrechtelijk verwijt te maken.

Verweerster ziet wel in dat zij klager voorafgaand aan het verzenden van kopieën van de brieven aan de gezinsvoogd om toestemming had moeten vragen. Verweerster heeft daarover advies ingewonnen en verkeerde in de veronderstelling dat de gezinsvoogd in het kader van de ondertoezichtstelling recht had op deze informatie. Verweerster heeft excuses gemaakt en geprobeerd om een en ander recht te zetten. Verweerster heeft klager uitleg en een verklaring willen geven voor haar handelen. Het is niet zo dat zij heeft geprobeerd om onder de klacht uit te komen. Ten aanzien van het klachtonderdeel dat betrekking heeft op fraude met overheidsgeld stelt verweerster zich primair op het standpunt dat dit onvoldoende is onderbouwd, waardoor zij niet in staat is adequaat te reageren. Subsidiar betwist verweerster de

stellingen die klager in dit verband heeft aangevoerd.

5. De overwegingen van het college

5.1 Het college wijst er allereerst op, dat het bij de tuchtrechtelijke toetsing van professioneel handelen er niet om gaat of dat handelen beter had gekund, maar om het geven van een antwoord op de vraag of de beroepsbeoefenaar bij het beroepsmatig handelen is gebleven binnen de grenzen van een redelijk bekwame beroepsuitoefening, rekening houdend met de stand van de wetenschap ten tijde van het klachtwaardig geachte handelen en met hetgeen toen in de beroepsgroep ter zake als norm of standaard was aanvaard.

5.2 Het eerstgenoemde klachtonderdeel is, ook blijkens de toelichting van klager ter zitting, erop gebaseerd dat verweerster naar het oordeel van klager een link heeft gelegd tussen het feit dat hij aan eczeem lijdt en zijn dochter E eveneens. Die veronderstelling berust echter op een verkeerde lezing van beide genoemde brieven waarin die relatie geenszins wordt gelegd. Reeds daarom is dit klachtonderdeel ongegrond. Daargelaten de vraag of de klacht in het licht van de toelichting ter zitting een ruimere lezing toelaat, voegt het college hier het volgende aan toe. Verweerster heeft uiteengezet dat zij nog maar kort bij de desbetreffende vakgroep werkte en dat de methodiek destijds zo was dat het onderzoek zich toespitste op het kind en dat de omgeving, in dit geval met name de ouders, daar niet zozeer bij werd betrokken. Zelf komend uit de jeugdzorg vond verweerster dat van meet af aan al te beperkt. Het college deelt dit oordeel. Mede door de inspanningen van verweerster is het onderzoek in gevallen als het onderhavige later breder getrokken. Het kan verweerster niet worden verweten dat zij, nieuw in het D, haar onderzoek destijds zoals daar te doen gebruikelijk beperkt heeft tot het kind, en bij de intake en de afloop slechts in beperkte mate de begeleidende ouder erbij betrokken heeft. Gelet hierop is te billijken dat

verweerster haar rapportage van haar onderzoeks- en behandelresultaten aan de kinderarts, naast een korte weergave van hetgeen zij van de begeleidende ouder heeft vernomen, voornamelijk heeft gebaseerd op hetgeen zij van het kind heeft vernomen en aan het kind heeft bemerkt. Voor het overige heeft verweerster haar bevindingen voldoende terughoudend en voorzichtig geformuleerd. Al met al is, tegen deze achtergrond, aan verweerster ook overigens geen verwijt te maken ter zake van de inhoud van haar brieven.

5.3 Het tweede klachtonderdeel is in die zin gegrond, dat verweerster verwijtbaar haar geheimhoudingsplicht heeft geschonden. Zij heeft dat ook toegegeven en het college kan hier kort over zijn. Nu een wettelijke plicht tot het verschaffen van inlichtingen ontbrak, mocht verweerster in beginsel geen informatie verschaffen aan een derde zonder toestemming van beide ouders, voor zover met het gezag bekleed. Als het al uit hoofde van goed hulpverlenerschap in het belang van een minderjarige die in haar ontwikkeling werd bedreigd gerechtvaardigd was informatie aan Bureau Jeugdzorg te verschaffen – hetgeen overigens destijds geen overweging voor verweerster is geweest en in de onderhavige procedure niet door haar is aangevoerd – dan nog had zij klager in haar voornemen daartoe moeten kennen.

5.4 De beide overige klachtonderdelen zijn ongegrond. Wat de handel-

wijze van verweerster betreft nadat klager zich bij haar had beklaagd, geldt het volgende. Voor zover uit de overgelegde stukken blijkt, heeft verweerster haar best gedaan om de gevolgen van haar handelen zoveel mogelijk ongedaan te maken. Voor het overige vindt de stelling van klager dat verweerster heeft getracht onder de klacht uit te komen en klager nog een lesje te leren geen steun in de stukken. De stelling dat verweerster heeft gefraudeerd met overheidsgeld, of gelegenheid daartoe heeft geboden, is niet onderbouwd en vindt geen enkele steun in de stukken.

5.5 Ten aanzien van een op te leggen maatregel wordt het volgende overwogen. Het valt te betreuren dat verweerster op het verkeerde been is gezet door de vraag van Bureau Jeugdzorg dat zich, blijkens de reactie naderhand, niet verantwoordelijk voelt voor het verkrijgen van toestemming van beide ouders alvorens om informatie te vragen aan een zorgverlener. De vraag is gerechtvaardigd of dit niet anders kan, nu Bureau Jeugdzorg geacht moet worden bij uitstek bekend te zijn met de juridische voetangels en klemmen van ouderlijke toestemming in situaties van echtscheiding en/of ondertoezichtstelling en de risico's als niet volgens de wet wordt gehandeld voor niet alleen een individuele behandelaar, die eenmalig met een dergelijke casus wordt geconfronteerd, maar vaak ook voor de behandeling van de minderjarige zelf. Voorts siert

het verweerster dat zij tevoren nog informatie heeft ingewonnen binnen de vakgroep en naderhand, toen zij inzag dat zij de informatie niet zo maar aan de gezinsvoogd had mogen verstrekken, heeft getracht de schadelijke gevolgen voor klager ongedaan te maken. Aan de andere kant is de vraag hoe te handelen in situaties van echtscheiding en dergelijke een onderwerp dat elke professional in de zorg behoort te kennen. Derhalve moet wel een maatregel volgen maar volstaat de lichtste, te weten een waarschuwing.

6. De beslissing

Het college:

- waarschuwt verweerster.

Aldus gedaan in raadkamer door mr. A.L. Smit, voorzitter, mr. E.W.M. Meulemans, lid-jurist, en dr. Th.A.M. Deenen, dr. J.P.C. Jaspers, en J.H.A. van de Vijfeijke, leden-gezondheidszorgpsychologen, in tegenwoordigheid van mr. M. Willemse, secretaris, en uitgesproken in het openbaar op 24 mei 2012 door mr. A.L. Smit, voorzitter, in tegenwoordigheid van mr. H. van der Poel-Berkovits, secretaris.

De volledige tekst van deze uitspraak staat op www.medischcontact.nl/uitspraak.

Log in, bekijk deze en eerdere uitspraken en discussieer mee.

praktijkperikel

Worm

Een cliënt van onze reizigerspoli belt na zijn reis naar China de GGD, met de mededeling dat zijn vrouw een worm in het toilet heeft gevonden. De worm is ongeveer 5 centimeter lang. Zij heeft lichte buikklasten, hijzelf heeft geen klachten. Hij was eerst met zijn vrouw naar de huisarts geweest: die hoefde de – nog levende – worm niet te zien en heeft beiden een wormkuur voorgeschreven.

Meneer vraagt of wij de worm niet willen laten onderzoeken. Ik bel de parasitoloog van het ziekenhuis, die het een

goed idee vindt, ook voor onderwijsdoeleinden. Dus meneer brengt zijn worm naar de parasitologie. Enkele dagen later volgt de uitslag: *Lumbricus* sp., ook wel aardworm genoemd, of in de volksmond: een regenworm!

Meneer is hogelijk verbaasd over deze uitslag en vindt het onvoorstelbaar, temeer omdat het toilet zich op de eerste verdieping van zijn woning bevindt.

/praktijkperikel